

Vastaus maksuttomien liukuesteiden hankkimista koskevaan valtuustoaloitteeseen

90/06.07.00/2017, 67/00.02.00/2017

SOTEV 13.02.2018 § 13

Valtuutettu Miettinen on jättänyt 13.3.2017 valtuustolle aloitteen maksuttomien jalkineisiin kiinnitettävien liukuesteiden hankkimisesta yli 65-vuotiaille kauniaislaisille. Hän perustelee aloitetta mm. sillä, että liukuesteiden avulla estetään murtumia aiheuttavien kaatumisten seurannaisvaikutuksia ja niistä syntyviä kustannuksia.

Kaatumistapaturmien aiheuttamat haitat ja kustannukset ovat merkittäviä, joten huomion kiinnittäminen ikäihmisten kaatumisriskeihin on tärkeää. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoittamien tietojen mukaan ikäihmisten liukastumistapaturmista yli 75-vuotiaasta jopa 70 % tarvitsee hoitoa liukastuessaan ulkona. Suurin osa yli 70-vuotiaiden murtumista tapahtuu kuitenkin kotona. Kaatumisten seurauksena tulevat haitat ovat yleensä vähäisiä, mutta pahimmillaan kaatuminen voi johtaa lonkkamurtumaan, josta voi aiheutua jopa 20 000 euron kustannukset. Liukuesteiden merkityksestä kaatumisen ehkäisyssä on olemassa vasta vähän tutkimuksia, eikä liukuesteillä ei ole osoitettu olevan juurikaan vaikutusta lonkkamurtumien ehkäisyyn.

On huomattava, että kaatumiseen vaikuttavat monet ikäihmisiin ja heidän toimintaympäristöönsä liittyvät tekijät. Kaatumisriskin vähentämiseksi on tärkeä tunnistaa kaatumiselle altistavat tekijät ja pyrkiä niiden poistamiseen. Ikääntyvien kaatumisen ehkäisyoppaan (THL 2012, 121) mukaan tehokas menetelmä kotona asuvien iäkkäiden kaatumisen ehkäisemiseksi on tavoitteellinen ja monipuolisesti fyysisen kunnon eri osa-alueita parantava ja ylläpitävä liikuntaharjoittelu. Muita tärkeitä käytäntöjä ovat lääkityksen puolivuositarkistus ja erityisesti kaatumisvaaraa lisäävien lääkkeiden vähentäminen, D-vitamiinilisän käyttö talvella sekä kodin ja ympäristön parantaminen (mm. valaistus ja esteettömyys). Oleellista on myös, että piha- ja katualueet pidetään hyvin aurattuina ja hiekoitettuina.

Merkittävää on siis riskiryhmien tunnistaminen ja interventioiden kohdentaminen niille, jotka hyötävät niistä eniten. Kaatumisriskin arviointia ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä voidaan Kauniaisissa toteuttaa mm. seniorineuvolakäyntien (70 -vuotiaat) ja terveyttä edistävien kotikäyntien yhteydessä (80-vuotiaat).

Useissa kunnissa liukuesteitä jaetaan tai niiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin osallistutaan. Ikärajana on kunnissa ollut 65-, 70- tai 75-

vuotta. Esim. Raisiossa yli 65-vuotiaat saavat kenkiin nastat, Nurmijärvellä 65 vuotta täyttäneille kuntalaisille on annettu 10 euron korvaus heidän itse hankkimistaan liukuesteistä, Lohjalla annetaan 15 euron osto-osoitus 70 vuotta täyttäneille tarveharkinnan perusteella.

Kauniaisissa on yli 65-vuotiaita yhteensä 2100, heistä noin 1100 on 65-74-vuotiaita. Yli 70-vuotiaita kuntalaisia on n. 1500. Jos vuoden aikana heistä n. 10–30 % hakisi korvausta, olisi kustannus n. 1500–5000 euroa.

Liukuesteiden hankkiminen ja korvauksen maksaminen tulee toteuttaa mahdollisimman joustavasti. Tällainen on menettely, jossa itse hankituista kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä voisi hakea 10 euron korvauksen kerran vuodessa kuittia vastaan.

Liite: Valtuustoaloite

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta päättää, että yli 70-vuotiaille kuntalaisille korvataan kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä 10 e/ henkilö/ vuosi. Lisäksi kaatumistapaturmien ehkäisyyn ja riskiryhmien tunnistamiseen liittyvät käytännöt uudistetaan vuoden 2018 aikana.

Esittelijä muutti asian käsittelyn aikana päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:

Valiokunta:

- päättää, että yli 70-vuotiaille kuntalaisille korvataan kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä 10 e/ henkilö/ vuosi. Lisäksi kaatumistapaturmien ehkäisyyn ja riskiryhmien tunnistamiseen liittyvät käytännöt uudistetaan vuoden 2018 aikana. Kokeilun jatko arvioidaan vuoden kuluttua.

- lähettää asian edelleen KH:lle ja KV:lle tiedoksi vastauksena tehtyyn valtuustoaloitteeseen ehdottaen samalla, että aloite julistetaan loppuunkäsittelyksi.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.